



# IKAR

## DEN INTERNASJONALE FJELLREDNINGSKOMMISJONEN

RAPPORT FRA DELEGATFORSAMLINGEN

LAKE TAHOE, USA

2014

<b>Innhold</b>		<b>Side</b>
Program		3
IKARs Delegatforsamling i Lake Tahoe, USA	<b>Dan Halvorsen</b>	5
<b>Rapporter fra:</b>		
• Skredkommisjonen	<b>Albert Lunde</b>	6
• Skredkommisjonen - undergruppe hund	<b>Knut Skår NRH</b>	9
• Bakkeredningskommisjonen	<b>Endre Grønlund</b>	12
• Luftredningskommisjonen	<b>Dan Halvorsen</b>	16
• Legekommisjonen	<b>Sven Chr. Skaiaa</b>	18
Deltakerliste		Se eget vedlegg

Oslo, 10. november 2014  
Norges Røde Kors Hjelpekorps

## Den Internasjonale Fjellredningskommisjonen (IKAR)

### Program for IKAR-ettermøte 13. -14. november 2014

#### Torsdag 13. november

1330 **Registrering** (te, kaffe og frukt)

1400 **Åpning** ved Oddbjørn Bratthole Landsråd Røde Kors Hjelpekorps  
**Gjennomgang av programmet og praktisk info** ved Heidi Vigerust,  
Norges Røde Kors Hjelpekorps

#### **Rapport fra IKARs delegatforsamling i USA 2014 ved:**

1415	• Delegasjonsleder	Dan Halvorsen
1430	• Skredkommisjonen	Albert Lunde
1500	• Referat IKAR - hund	Knut Skår, Norske Redningshunder
1515	• Bakkeredningskommisjonen	Stein F. Møller

#### **1545 Kaffepause**

1600	• Legekommisjonen	Sven Christjar Skaiaa
1630	• Luftredningskommisjonen	Dan Halvorsen og Peter Kahrs

1700 **Oppsummering og avslutning dag 1 på IKAR-ettermøte**  
v/ Oddbjørn Bratthole

1815 **Middag** med uformelt prat i kantina hos Norges Røde Kors i Hausmannsgate 7.  
Deltakelse krever avkrysning på registreringskjemaet.  
Ta kontakt med [heidi.vigerust@redcross.no](mailto:heidi.vigerust@redcross.no) ved spørsmål.

2200 **Avslutning i Røde Kors lokalet**  
- samtalen forsetter annet sted :)

## **Fredag 14. november**

- 0900      **Velkommen til nye**  
v/ Per Sverre Opedal – avdelingsleder  
Nasjonal beredskap og hjelpekorps
- 0910      **Status og siste nytt fra Justisdepartementet**  
v/ Pål-Anders Hagen - avdelingsdirektør  
Rednings- og beredskapsavdelingen Justis- og beredskapsdepartementet
- 0945      **Nasjonale retningslinjen for søk etter savnet på land**  
v/ Jon Halvorsen - FORF
- 1015      **Utfordringer ved skredulykken 14/4 2014**  
v/ Jonas Langerud 330 skvadronen og Ole Tangen NARG
- 1045      **Kaffepause**
- 1100      **Søk i skred med risiko for etterskred**  
v/ Dan Halvorsen og Peter Kahrs - medlem av IKAR luftredningskommisjon
- 1125      **Urban Avalanche Search and Rescue (UASAR)**  
v/ Arni Jónsson
- 1145      **Temahefte Snøskred**  
v/ Vegard Standahl Norsk Folkehjelp
- 1200      **Lunsj i kantina**
- 1250      **Taumevatn 2011 - utfordrende søksaksjon med utradisjonelle søkemetoder**  
v/ Egil Torpe Sandnes Røde Kors
- 1320      **NLA havari 14. januar 2014**  
v/ Peter Kahrs NLA
- 1350      **Oppsummering**  
v/ Dan Halvorsen
- 1400      **Avslutning**

## Referat fra den 66. IKAR KONGRESS

Lake Tahoe, USA 5. - 10. oktober 2014

v/ Dan Halvorsen delegasjonsleder, NRKH

### Hovedtema: Multi-victim accident in rural area.

Det ble arrangert en arbeidsdag i forkant av konferansen der hypotermi, skred og «triage» var tema.

Nytt prioriterings skjema for skred med mange pasienter, praktisk bruk av enkle og avanserte hjelpemidler for oppvarming av pasient, forslag til ny metode for søk i skred med søkestang, bruk av elektroniske søkemidler til søk i skred.

Arbeidsdagen ble arrangert i High Sierra på ca. 2900 moh.

### Generalforsamling.

Nye styremedlemmer.

Ny president Franz Stamfli, Sveits

Styremedlem Dan Hurighan, USA

### Nye B medlemmer

Flugrettungs GmbH / Notarzthubschrauber RK2 (Austria)

KCPS Kananaskis Country Public Safety / Alberta Parks (Canada)

PEAK Emergency Response Training (Canada)

Jeff Burko presents his organization.

IKAR konferansen 2015 blir i Irland, 13. – 18. oktober.

General tema: **Decision Making / Human Factors**

2016 Bulgaria, 2017 kanskje Norge

Det ble bestemt å øke konferanseavgiften til 600 euro

Nettsiden er oppgradert med nytt domene: [www.alpine-rescue.or](http://www.alpine-rescue.or)

# Rapport fra skredkommisjonen IKAR 2014

v/ Albert Lunde, IKAR-delegat, NRKH

## Innledning:

Kommisjonen startet møtet med opprop og registrering av nye delegater. Årets frammøte var mindre enn normalt på grunn av lang reise, og dette preget omfang og bredde av både ulykkesreferater og faglige diskusjoner. Det er etter hvert også avsatt mindre tid til kommisjonsmøter, og dermed mister en muligheten til grundige evalueringer av ulykker og redningsaksjoner.

## Pre-Conference workshop - Praktisk erfaringsoverføring

Delegatene ble samlet i Heavenly Valley Ski Area på ca 3000 moh for en ringøvelse basert på scenarier fra skredredning, førstehjelp ved nedkjøling, demonstrasjon av elektronisk søkeutstyr og organisering av redningsinnsats ved storulykker. Det var godt gjort å få til en så givende og lærerik dag tatt i betraktning at det var 25 varmegrader og ørkensand i området. Det var ingen nye hjelpemidler eller metoder som ble presentert, men hands-on diskusjoner som bidrar til å erfaringsoverføring. Særlig viktig var gjennomgangen av alt det en bør gjøre før en iverksetter søk med RECCO – for å unngå forstyrrelser i søket.

Manuel Genswein, Frederic Jarry og Dominic Létang med flere presenterte «slalom-probing» som jeg betrakter som et tilbakeskritt sett i forhold til vår egen 3-hull-per-steg metode. Slalom-probing ble forresten lansert som en idé fra Nils Faarlund allerede i 1998, på Leirvassbu i Lom, under et NRKH veileder-metode-seminar. Forslaget falt den gang i praktisk sammenligning med dagens standard metode for grovsøk. Slalom-probing innebærer mer bevegelse / antall skritt, økt behov for innretning og kommandering og det tar lenger tid.

## Anbefalinger:

En arbeidsgruppe har bearbeidet fjorårets forslag til anbefaling - «Be searchable» - med utgangspunkt i forslag om at flere kommisjoner burde gå sammen om en anbefaling om at fjellturister utstyres slik at de blir lettere å finne i nødstilfeller. Det gjenstår nå bare de sedvanlige småjusteringer for å oppnå balanse mellom særinteresser fra produsenter av søkeutstyr, jurister som er redde for søksmål, og redningstjenestens opprinnelige ønske om å finne folk i tide. For redningstjenesten er anbefalingen spesielt viktig med tanke på å redusere eksponeringstid ved søk under krevende forhold.

## Ulykker og statistikk

### Italia

Italia opplevde den nest varmeste vinteren siden 1800-tallet, og samtidig var det rekordstore snømengder (opptil 8 meter snø i 2000 meters høyde). Det var dermed en kritisk skredsituasjon i en ekstaordinært lang periode.

Det var i år 23 omkomne fordelt på 20 dødsulykker (gjennomsnitt per år: 13). 43 % av ulykkene skjer i fritt fjellterreng (backcountry). De opplever at 50 % av skredofrene ikke har sender-mottaker-utstyr (SM), og det er særlig klatrere og off-piste-kjørere som ikke har SM. De opplever særlig mange off-piste-ulykker i «lommer» mellom traséene.

I de fleste ulykkene er det bare én som er tatt (50 %), mens det er to skredtatte i 28 % av ulykkene, og 3 skredtatte i 10 % av ulykkene.

I fjor opplevde Italia 3 ulykker med barn involvert. Denne vinteren opplevde de to dødsulykker med barn på 14 og 15 år. I forbindelse med den ene ulykken er en 28 år gammel mann tiltalt for å ha forårsaket ulykken.

De opplever mange ulykker som skyldes ukoordinert aktivitet. Det hjelper lite at hver enkelt gruppe sprer seg ut og ivaretar prinsipper om avlastnings- og sikkerhetsavstand, så lenge de omringes av skiløpere på alle kanter. Det var flere tilfeller hvor skiløpere ble rammet av skred som var utløst av andre – mens de som løste ut skredet flyktet uten å hjelpe i frykt for rettsforfølgelse. Info: [aineve@aineva.no](mailto:aineve@aineva.no)

#### **Frankrike:**

I Frankrike var det totalt 103 skredtatte, med 17 dødsulykker og 20 omkomne i løpet av vinteren. 7 omkom i fritt fjellterreng, 10 off-piste, 2 fjellklatrere og 1 ved annen aktivitet. Antall omkomne per år er noe under gjennomsnittet (30), og dette ble tilskrevet en forholdsvis mild vinter som brøt ned tidligvinterens oppbygging av vedvarende svake lag. Det var ellers mye urolig vær som påvirket folks aktivitet, og fraværet av ulykker i februar og store deler av mars ble tatt som et tegn på «intelligente skiløpere» som tok hensyn til vær- og skredforhold.

#### **Skottland:**

I Skottland var det ingen omkomne i skred denne vinteren. Det var 4 skredhendelser som involverte 5 skredtatte. Det er gjennomsnittlig 2 omkomne i skredulykker i Skottland per år.

#### **Sveits:**

Sveits opplevde litt under gjennomsnittlig antall ulykker (102), men gjennomsnittlig antall omkomne med 22 dødsfall. De opplever mest ulykker i indre alpine regioner, hvor det gjennom vinteren registreres en mer ugunstig oppbygging av snødekke.

Ved en ulykke ved Jakobshorn, Davos, den 27.12.13, ble en person funnet i live av hjelpemannskaper etter å ha vært begravd på 120 cm dybde i 80 minutter. Han ble funnet ved hjelp av lavinehund og sonde.

Det ble ellers informert om en ulykke ved Anzeinde, 29.12.13, hvor far og datter valgte en generelt defensiv rute, men ved passering av ett enkelt brattheng løste de ut et skred som medførte at faren ble helt overdekket av snømassene. Det var ikke telefondekning i området, og redningsaksjonen ble forsinket. Den skredtatte omkom.

Det var totalt 5 omkomne i sommerskredulykker i Sveits, hvor det var vinterforhold i høyden før påfølgende mildvær med høye temperaturer. 4 personer omkom i to ulykker den 19.7.14. Her rapporteres det om innslag av vindbåren sand i snødekket (fra Sahara). Det er uklart hvordan dette påvirker stabiliteten i snødekket.

5. januar 2014 omkom 4 personer i en skredulykke ved Pte de Masserey. Ulykken skjedde i forbindelse med et skredkurs under ledelse av en autorisert fjellfører. En representant fra redningstjenesten i Valais rapporterte fra redningsaksjonen som inkluderte 5 helikoptre med 7 leger og 4 hundeevipasjer. Fire skredofre var ute av snøen innen 44 minutter, og alle fire, selv de som ble funnet svært raskt, ble funnet med hjertestans og åpne luftveger. Han viste til statistikk som indikerte at de skulle ha funnet noen i live, men måtte konstatere, til tross for en rask og effektiv redningsaksjon, at alle døde.

#### **Canada:**

John Buffery fra Ministry of Transportation i British Columbia meldte om 12 omkomne per år i perioden 2004-2014, mens det var 15 omkomne sist vinter. Vi husker at det kun var 5 omkomne ved

skredulykker i Canada forrige vinter, som ble betraktet som «a lucky year». Ulykkene er i hovedsak knyttet til backcountry- og snøscooteraktivitet.

Bob Sayer fra Canadian Ski Patrols presenterte en test av sender-mottakere og en såkalt iSiS applikasjon til Iphone. Resultatet for sender-mottakere var kort fortalt: «*The results from both the 'expert' and 'naïve' users showed that the "expert users' can use any transceiver and get good results. The 'novice users' get better results with transceivers that provide 'help'.* Og for app'en: "*We think that Smart Phones with avalanche apps are not yet usable on their own but could be used in a primary search as the distance is certainly significantly greater than a conventional transceiver (apx. 100 M.). However, the fine search ability of conventional transceivers is far superior. We could see that a primary search to determine the approximate position and number of victims could be done with an avalanche app, to be followed with a fine search with a conventional transceiver*". Se detaljer her: <http://www.csp-pcs.com/IKAR/wp-content/uploads/2014/10/14-TT-IKAR-Final-5.31.pdf>.

#### **USA:**

I USA var det 35 omkomne i skredulykker sist vinter, mot et gjennomsnittlig antall omkomne per år på 28. Dødsfallene fordelte seg slik: 10 skiløpere (hvorav en omkom innenfor område for preparert bakke), 1 snowboard, 11 snøscooter, 11 til fots (truger/klatrer/fottur) og 2 under annen aktivitet. For detaljer, se: <http://avalanche.state.co.us/accidents/statistics-and-reporting/>.

#### **Materiell / utstyr / metoder**

Lukas Dürr presenterte arbeidet med et felles pensum for utdanning i redningstjeneste ved snøskredulykker. Dette er standardisert opplæring i skredredning i Sveits, helt ned til produksjon av plansjer og materiell til utendørs bruk. Joe Obad fra Candada kommenterte at forskjellen mellom en god og en dårlig redningsmann er «standard». Vi kan være glade for våre «Retningslinjer for redningstjeneste ved snøskredulykker», og samtidig huske på at det er etterlevelsen av retningslinjene, for alle etater og organisasjoner, i øvelser og aksjoner, som gir kvalitet.

Norge meldte seg som deltaker i en arbeidsgruppe for videre arbeid med en anbefaling om «IKAR-standard» for skredredning.

RECCO har kommet langt i utviklingen av en søkeenhet for montering på helikopter. Det er lovende resultater, og det er grunn til å tro at dette utstyret vil få betydning for både skredredning og barmarksøk.

Dan Halvorsen og Peter Kahrs fra Norge presenterte søk etter skredtatte ved fare for etterskred. Metoden kombinerer bruk av helikopter og redningsfolk på bakken, og helikopteret representerer en «livline» i tilfelle etterskred. Metoden presenterer et alternativ i situasjoner hvor det ellers ikke er tilrådelig å ha folk på bakken i skredområdet. Denne fremgangsmåten ble for øvrig første gang demonstrert av luftambulansen i Norge i 2007, under Førsteinnsatsseminaret i Lom. Metoden er nå videreutviklet for å bedre ivareta flyoperative og redningstekniske formål.

#### **Norge**

I Norge omkom 9 personer i 6 forskjellige ulykker. 4 skiløpere omkom i en enkelt ulykke. Hovedredningsentralene registrerte 41 hendelser totalt gjennom sesongen, og 23 av disse var i fritt fjellterreng. I 28 av 41 hendelser var det ingen skredtatte. Det ble registrert 19 skredtatte, og 10 ble reddet/assistert av redningstjenesten.

For omtale av norske dødsulykker i sesongen 2013-2014, se NGI, [www.snoskred.no](http://www.snoskred.no).





## **IKAR Hund sitt kommisjonsmøte v/ Knut Skår Norske Redningshunder**

Hundefolket hadde ikke egen workshop på praksisdagen i år, tidligere var det kun hvert annet år at man hadde egen workshop for hund men det var forsøkt å få til noe i år men dessverre lot ikke dette seg gjøre i år. Dette var synd da flere av oss var veldig interesserte i hvordan amerikanerne arbeidet med sine hunder og se om det var noe å lære fra dem.

Det vi fikk av innsikt i den amerikanske hundetjenesten var besøk fra Ann Thomas som var lokal hundefører i Lake Tahoe distriktet. Hun hadde et veldig bra innlegg om de frivillige samt hennes introduksjon til arbeid med hund.

De frivillige var underlagt Sheriffen i byen som koordinerte all aktivitet. Dette gjaldt også hundeførere som var en del av alpin redningstjeneste. De brukte hundene til spor (med ID) overvær, kriminalteknisk søk (finne gjenstander for politiet), urbane søk samt lavine. Siden Lake Tahoe var et veldig tørt distrikt, all skogbunn var så å si uten vegetasjon mest sand og stein så hadde de noen rutiner for å hjelpe hundene ved sporing. De søkte ikke på varmeste perioden på dagen, da ventet de til det ble litt kjøligere, de passet på å vanne hundene ofte med medbrakt vann men i tillegg hadde de en sprayflaske med rent vann, dersom de mente at hunden hadde problem med ferten så trakk de hunden tilbake noen meter og dusjet vann ut i luften framfor hunden. De ventet så 5 – 10 minutter og satte hunden på sporet igjen. Dette var en metode de hadde veldig god erfaring med og de hadde alltid med seg sprayflasken på aksjon. Det å dusje luften foran hunden hadde to funksjoner det ene var å få fuktet slimhinnene til hunden, det andre var å få fuktighet på bakken slik at ferten skulle stige opp med vanndampen.

Ann og hennes mann var aktive i redningstjenesten men ingen hadde erfaring med hund, Lake Tahoe hadde ikke redningshunder og Ann ble bedt om å ha en valp inntil man fant en redningsmann som ville overta den og trene den opp. Etter flere mislykkede forsøk på å få satt bort valpen så bestemte Ann seg for å trene den opp til redningshund. Hun hadde ingen erfaring, det var heller ikke noe apparat rundt henne som kunne hjelpe til, hun kontaktet en dame som bodde i nærheten og som hadde drevet en del med sporhund og fikk noe hjelp i den sammenheng. Hun lærte så opp hunden helt alene og fikk denne godkjent etter hvert.

Ann fortalte om sitt første oppdrag der hun hadde sporet en motløs (suisidal), normalt fikk ikke frivillige hundeførere slike oppdrag siden motløse i USA veldig ofte bar våpen, men her var det en kollega det gjaldt og det var ingen politihunder å få tak i. Bilen var funnen og denne hadde stått på parkeringen til et populært turområde i minst 10 timer, Ann fikk komme inn i bilen med hunden, fikk sporutgang og fortsatte inn i skogen på en godt trafikkert tursti. Bak henne kom hele SWAT teamet med skuddsikre vester og bevæpnet til tennene. De møtte masse folk på stien og rett som det var kom de til kryssinger og Ann tok hunden tilbake og sprayet vann for å gi bedre forhold for hunden. Det var en heller lang historie men etter tre timer der SWAT teamet flere ganger forlangte at de skulle snu så fikk den heller påståelige damen viljen sin og de gjorde funn av personen langt utenfor det området de trodde det var mulig at vedkommende skulle være. Vedkommende var ikke i live men ville nok aldri blitt funnet uten denne dyktige damen med hunden sin. I etterhånd fikk hun vite at SWAT teamet hadde regelmessig rapportert inn at de var på bærtur i skogen og at denne damen vimset hit og dit etter hunden og drev å sprayet noe magisk vann med jevne mellomrom så de ba om å få slippe dette.

Denne episoden gjorde at Sheriffen fikk tro på hundeevipasjer og satsingen på hund i distriktet ble kraftig intensivert.



### **IKAR workshop Østerrike**

Det ble fortalt fra IKAR sin lavinesamling i Østerrike som ble avholdt i påsken i år, der hadde det vært 33 ekvipasjer fra 18 land, samlingen hadde vært svært vellykket og det er bestemt ny samling i Sveits i 2016. Dessverre var det ved en glipp ikke sendt ut invitasjon til alle (blant annet Norske Redningshunder) slik at det kunne ha vært flere.

### **Presentasjoner fra medlemmer**

Marcel Maier fra Sveits presenterte et par suksesshistorier fra aksjoner de hadde hatt siste året, begge aksjonene gikk for seg på sommer i svært bratt lende. Kombinasjon av god planlegging, samhandling og etterforskning gjorde til at begge aksjonene endte godt.

Knut Skår presenterte kort NRH og våre aksjoner siste året, NRH hadde 462 aksjoner i 2013, der vi gjorde 49 funn av personer, 38 av dem var i live og 11 var omkommet. Vi hadde 2711 ekvipasjer i søk noe som tilsier at en gjennomsnittlig hundefører i NRH er på 11 aksjoner i året, vi brukte i fjor 10500 timer i søk. Disse tallene ligger langt foran de andre landene når det gjelder totalt antall aksjoner noe som skyldes at mange av de andre nasjonene er tradisjonelt mest fokusert på lavine.

Den andre presentasjonen fra Sveits var fra et skred der det var skredtatte men usikkert hvor mange, det ble ikke gjort funn første dagen hverken på S/M, Recco, tracing av mobil, sondekjede eller med hund i innledende fase. Etter hvert ble halve skredet sperret av på grunn av fare for etterskred siden sterk vind bygde opp mye snø i lesiden. Det ble søkt med alle midler i den ene halvdel men i den skredfarlige delen var det kun helikoptersøk med S/M og Recco. Dag to vart heile skredet sperra av på grunn av vind med orkan styrke, dag tre ble vedkommende funnet på 3 meter med S/M, årsaken var at da var telefonen tom for batterier og denne hadde sperret for S/M. Polen hadde en presentasjon av sin redningstjeneste og hvordan de trente hund, de hadde til enhver tid et vaktteam med 2 redningsmenn med Recco og S/M, lege og en hundekvipasje på vakt. Utrykningstiden til skred var gjennomsnittlig på 25 minutter. Hundene ble kun trent i lavine, Polen mente i motsetning til oss andre at hundene ble dårligere til å søke i skred dersom de også ble trent på overværssøk, (ettersøkning). De hadde også en teori om at gravene som ble brukt under trening ikke skulle spas for hånd. De brukte da tråkkemaskiner som lagde en grop, i denne gropen ble det plassert et PVC rør på ca 1,5m i diameter hvor de plasserte en person inni før de begravde denne med tråkkemaskin. Den samme teknikken brukte de om sommeren i grustak for å få trent om sommeren.

Sveits hadde revidert utdanningsveien sin og Marcel Maier hadde en presentasjon av denne, den største forskjellen i forhold til oss er at de har mye redningsteknisk utdannelse i tillegg til det hundefaglige.

### **Spørreskjema skred**

Etter presentasjonene ble det tatt opp om hvordan vi skal få flere tilbakemeldinger på spørreskjemaet som Albert Lunde har utarbeidet, det var flere som mente at dette burde forenkles for å få mer respons, Det ble bestemt at Marcel Maier sammen med Fredrik Johansson fra politiet i Sverige og Knut Skår fra Norske Redningshunder skulle se på dette og komme med forslag til en forenklet versjon.



### **Andre saker / diskusjoner**

Norske Redningshunder hadde to saker som ble tatt opp til diskusjon. Den ene var at IKAR hund er en underkommisjon under lavine, dette er litt ut fra at i Sentral-Europa så har det historisk sett vært lavine som har vært hovedbeskjeftigelsen til hundeevipasjene. Lenger nord er dette ikke tilfelle, Storbritannia og Sverige har nesten utelukkende ettersøkning og veldig få aksjoner på lavine, Norge har ca 1/4 av aksjonene på lavine og 3/4 er ettersøkning. Det er og en stor økning i Sentral Europa på ettersøkning og kanskje man bør se på organiseringen av IKAR hund.

Det ble diskutert en del og Macel fikk i oppgave å bringe dette opp i systemet for å se på andre konstellasjoner, om IKAR hund skal være en egen kommisjon eller om det er andre måter å bli litt «løser» knyttet til lavine.

Dei andre var at Norske Redningshunder ønsket årlige IKAR arrangement og tilbydde i den sammenheng å arrangere en lavinesamling i IKAR regi i 2015.

Det var stor enighet om at vi må ha flere internasjonale samlinger med hund da det å lære fra hverandre er nøkkel til å bli bedre.

Men siden det var lavinesamling i 2014 og er bestemt en i 2016 så ble Norske Redningshunder oppfordret til å holde samling i ettersøk i stedet, noe vi har sagt ja til, den blir mest sannsynlig i forbindelse med vår hovedkurs ettersøkning sør som holdes på Sæter gård på Kongsvinger i uke 31.

Knut Skår og Martin Bøe, Norske Redningshunder.



# Rapport fra bakkeredningskommisjonen IKAR 2014

v/ Endre Grønlund, IKAR-delegat, NRKH

## Anbefalinger:

Anbefalingene fra bakkeredningskommisjonen ble gjennomgått. Det ble kun foretatt mindre endringer, hovedsakelig gjeldende språk. Anbefaling 0004 «Static ropes knot for rope extension» ble viet litt ekstra oppmerksomhet. Kirk Mautner, visepresident i bakkeredningskommisjonen har testet ulike knuter til bruk ved skjøting av tau og kom til følgende konklusjon:

Knutene som anbefales er tredd åttetallsknute og dobbel fiskeknute. Best egnet er åttetallsknuten.

## 2015:

To tema ble diskutert som arbeidsmål for neste år. Den første temaet går på menneskelige faktorer i fjellredning. Det andre temaet som ble diskutert var bruk av lettere utstyr i bakkeredning som for eksempel bruk av tau med mindre diameter.

## Innlegg:

Mount Rainier:

Stefan Longren fra redningstjenesten tilknyttet området rundt Mount Rainier hadde et svært interessant innlegg rundt utdanning av redningspersonellet deres. «Preparing climbing rangers for rescue on mount Rainier». I juni 2012 hadde de en tragisk ulykke hvor en av rangerne omkom under en redningsoperasjon. Vedkommende falt ca 1000 m ned en snøbakke. Dette førte en omfattende gjennomgang av opplæringsprogrammet og organisering av tjenesten.

Longren vektla blant annet viktigheten av å ha tilsyn av eksterne ressurser. Det å få noen fra utsiden av organisasjonen til å se på tjenesten var svært nyttig.



Foto fra ulykkesstedet ved Mount Rainier juni 2012

Alt personell i tjenesten er deltidsansatte. Tidligere var lønnen lav, rangerne var i tillegg ofte alene på vakt på stasjonen. Sesongen er i tillegg kort.

Det nye opplæringsprogrammet har 5 kjernepunkter:

- Medisinsk opplæring EMT-B (grunn-nivå amerikansk ambulansetutdanning)
- Snøskred
- Helikoptersamarbeid (1 uke)
- Teknisk redning
- Generell fjellsport opplæring

Av disse kursene er det kun kurset relatert til teknisk redning de arrangerer selv. De andre kursene kjøres av eksterne tilbydere.

Perioden rangerne er ansatt er nå utvidet slik at man har mye mer tid til trening og opplæring enn tidligere, det er også ansatt flere slik at man er flere på vakt på stasjonene

Longren snakket en del rundt normalisering av risiko, dette kan best beskrives gjennom dette sitatet fra en av lederne for rangerne:

«This 'normalization' of risk doesn't just happen in high risk operations on a mountain. It's a systemic problem faced by employees across all disciplines; when we do things over and over again it's human nature to 'normalize' risk, which can lead to injuries and death. We have a responsibility to our employees to create and implement systems to identify and prevent 'normalization' of risk.”

### Virtual search planning

MRA, Mountain Rescue Association presenterte konseptet for virtual search planning. De har jobbet med dette en del år. Spesielt ble det vektlagt nytten av at personell som bruker it-baserte verktøy kan jobbe fra hvor som helst. Et viktig moment her er at de har avstand til skadestedet og dermed ikke blir så involvert i forhold til f.eks presse og pårørende.

Fra Sveits, Berner Oberland, ble det rapport om en hendelse med et dødsfall blant redningspersonellet under en tilsynelatende enkel ettersøkningsaksjon. I et terreng som beskrives som krevende lende, ble det i mørke, søkt etter en savnet person. Søkspersonellet gikk alene og etter en stund fikk de ikke kontakt med en av redderne. Han ble funnet 10-15 m nedenfor et bratt parti, dessverre omkommet. Det som tilsynelatende ble sett på som et enkelt oppdrag fikk fatalt utfall. Tiltak etter dette ble at man alltid skal gå 2 reddere sammen under søksoperasjoner i krevende terreng. Det ble også nevnt viktigheten av å ha hjelm og sele på seg under slike oppdrag, slik at man raskt kan etablere sikring ved behov.

### Uepaa

Denne applikasjonen for smart-telefoner ble presentert for et par år siden på IKAR. I alpelandene er den nå etablert. Applikasjonen bruker blant annet wifi og bluetooth for å utvide dekningsområdet. Dette forutsetter selvsagt at alle andre i nærheten av deg også har appen installert. Appen har også en tracking funksjon med 30 min intervall. Utvikleren påstår opp til 48 timer batteritid med denne funksjonen. Utover Europa har utviklerne planer om

etablering i USA. På spørsmål om skandinaviske land var aktuell var svaret nei, dette beror blant annet på språk, alarmsentralen de bruker kan pr. dags dato ikke tilby skandinaviske språk.

### Utstyr som fryser

Fra Frankrike ble det rapport om en hendelse fra redning av en turist som falt gjennom snøbro og ned i elv. Dette var mot slutten av sesongen, men allikevel temperaturer rundt 0 grader. Det var vanskelig å unngå at karabinere ble våte og åpningsmekanismen frøs fast, slik at det ble umulig å åpne karabinerne. Det var så problematisk at man ble nødt å kutte tau for å komme ut av systemet. Triangel sele brukt til pasienten var også tilnærmet umulig å justere.

### **Nytt utstyr:**

#### Bårer

Cascade Rescue viste ny versjon av en av sine bårer, som blant annet brukes i krevende lende metoden til hjelpekorpsset. Denne versjonen er laget i titan og karbon og er svært lett.

Hjuloppsettet er svært enkelt



#### Lezard

Petzl viste presenterte Lezard, system for helikopter evakuering med utløsermekanisme som muliggjør forankring av redningspersonellet samtidig som man er i heisvaieren, ved utsatt utplassering i fjellet. Systemet er nå godkjent og kan leveres fra mars neste år.



### Justerbar slynge

Petzl viste også en ny justerbar slynge. Den kan ikke reguleres under belastning, i motsetning til en støttestropp. Kan være aktuell til bruk ved horisontal sikringstau, ekstra barriere sammen med støttestropp etc.

### Rednings sele

Tyromont viste frem en redningssele som er lettere og mer behagelig i bruk enn andre modeller brukt tidligere. Den har også mulighet for bruk av en ryggskinne for immobilisering.



# Rapport fra luftredningskommisjonen IKAR 2014

## v/ Dan Halvorsen, IKAR-delegat, NRKH

Fra Norge møtte Alf Peter Kahrs, Lasse Coucheron og Dan Halvorsen

**Utdrag fra hendelser - se detaljer i den engelske originale rapporten på**  
<http://www.rodekors.no/vart-arbeid/hjelpekorps/skred/ikar1/>

### **Sveits**

Hover med referanse til en stolpe, redningsmann skulle gå ut og falt fire meter. Feilbedømte avstand til bakken. Redningsmann fikk ryggskade.

En har flere rapporter med rotorvind som brekker trær og grener enn før. Gammel skog, endringer i klima eller flere landinger der en eksponerer skog og bruk av større helikoptre kan være en del av årsakene uten at en har noe klare data på dette.

### **Skottland**

RAF heiste ut skadet klatrer som falt ned og død, denne ulykken er fortsatt under etterforskning og det er vanskelig å få ut mer informasjon foreløpig.

### **Tyskland**

DRF, BK 117 heisetrening fra båt på natten. To omkom.  
Vi har lite detaljer.

### **Diskusjon om typiske «fjellredningsbaser» og redning fra vann med heis eller tau**

Det er en del hendelser der «innlands helikopter» har foretatt redning fra vann /båt uten at dette har vært en del av den operasjonen som besetningen vanligvis utfører eller er trent for. Dette har medført flere alvorlige hendelser.

### **Italia**

Hovedrotor berører terrenget.

BK 117 c1, doktor og klatrer skulle settes av i skrått terreng. Alle 4 rotor blad ble skadet. Helikopteret landet nede i dalen med små vibrasjoner.

Underhengende med tau.

90 m longline to klarere. To personer ble løftet ut fra trang dal /elvejuv og ble flydd i bakken på vei ut av elvejuvet, to skadet.

Kommunikasjons problem.

### **Norge**

NLA ulykken på Sollihøgda ble referert av Peter Kahrs.

Diskusjon om hvem som legger inn linjer på kart. Ulik praksis fra de forskjellige operatørene. Auronav oppdatering i området. Zweits har app som viser oppdatering på luft hindringer /spenn.

Det ble rapporter fra hendelsen der en Sea King fikk heisvajerne rundt rotorhode etter at vajerene hektes seg fast under heising fra båt.



## **USA**

Falt ut av helikopter under heising. Festet feil i polstring på privat sele. En person omkom. Redningsmann falt 30 meter, ikke koplet til helikopterets heis.

Brannhelikopter, skulle heise redningsmann fra båt i fart. Selen til redningsmann heftet seg fast i et stag /konstruksjon på båten. Redningsmann ble surfet etter helikopteret da selen røk. Heisoperatøren nådde ikke kabelkutter, redningsmann nådde ikke utløser på redningsvesten. Heiskabel ble kuttet av en annen i crewet. Helikopter unngikk havari i sjøen-

AW 139, redningsmann fikk alvorlig rotasjon, helikopteret hovret for lenge, styre-line røk.

AS 350 helikopter fløy seg inn i skyen uten at pilot klarte å få kontroll over helikopteret. GPS spor viste helikopterets vill ferd før det kom seg ut av skya. Vet ikke hvor...

Det ble vist et film-klipp der sten falt rett forbi klatrere som var heist ned til bakken i bratt lende.

## **Bangkok**

En politimann heftet seg fast i guideline under heising. Han ble løftet av bakken hengende i kun guideline. Besetning var ikke klar over at han hang der. Han falt ned fra stor høyde og ble drept. Dårlig prosedyre, manglende kommunikasjon.

C 60 Black Hawk. Havarer i by, flere skadet.

## **Korea**

AS 365 med dykkere fra et fergehavari starter en rask nedstigning med stor fart og havarerer i sjøen. Fem personer omkom.

## **Presentasjon av redningstjenesten i Sierra Nevada.**

Søk og redning. Gjør alt.

300 frivillige

20 trent på heising

5 heisinger siste 45 dager for å være due.

Utfører step by step trening

SAR jump

## **Flyoperative utfordringer ved stort skadested, Karl Heinz Bucher**

Workload LOs.

Uten ambulanser mye større arbeidsbelastning på pilot.

Må være fly koordinator

Samband

Fly inn flere ressurser ved masseskader

Mangel på kommunikasjon, lederskap, og for sen respons ...

Melde tilbake til AMK

Fuel planlegging

Holde øye med været, flere helikoptre

Ved tunnelbrann i Kaprun, fra Østerrike ble det fløyet inn 150 redningsmannskaper med 8 helikopter

728 rescue-team

10-15 helikopter

Fløy over 100 timer

25 helikopter, 458 brann menn. 38 doktorer

### **Nepal prosjekt, Gerold Biener**

Air Zermatt,  
Manaslu 6400 m skred 20 personer  
Everest  
Utført 3000 ... Medivac  
50 prosent er «fake»  
1500 for lokale  
40 prosent døde  
80 redninger over basecamp  
10 redninger over 5500 m  
Flyr as 350 B 3 pluss

### **Helikopter historie**

CRM

### **Presentasjon av skredaksjonen på Lilleskjorta v/ Lasse Coucheron**

### **Gjennomgang av prinsipper for CRM**

### **Presentasjon av Augusta 169**

4.5 tonn  
50 min tørr gearboks, prisenivå som EC145 T2

### **Kroatia**

12 brannmenn døde i felle ved skogbrann.  
Fire store skogbranner. De har utviklet en evakuerings-kurv i etterkant av denne ulykken som kan flyes inn/ut underhengende.

### **Droner**

Flere hendelser rapportert med kritiske situasjoner der droner uten kontroll har vært problemet.  
Droner brukt i redningstjenesten kan kontrolleres. Droner brukt i media-sammenheng er vanskelig å kontrollere. Private droner er svært vanskelig å kontrollere.

### **Felles møte med alle kommisjoner**

Presentasjon av Lezard, Petzel festeutstyr for redningsmann som løser ut om helikopteret flyr vekk.

## Rapport fra legekommisjonen

Det er ingen norsk rapport i år, da delegatene ikke hadde mulighet til å delta på årets høstkonferanse.

Den internasjonale rapporten vil etter hvert være å finne <http://www.rodekors.no/vart-arbeid/hjelpekorps/hjelpekorpsset/skred/ikar1/>.